

ወረዘምለጦ እዝኒ - ጭቃ ዘልመጸ እምኒ

አንታ ሰሚዕኹምዶ? መቸም እዝኒ ዘየሰመዐና የብሉን፣ ለብዘበን ሰሚዕኹ ጉድ ምባል እዩ እምበር ካሊእ እሞ እንታይ ሃሊኡ ኢላትኩም ኢኹም። ዝሰማዕናዮ ጉድ ዶሞ ኸንንግረኩም? ሎሚ ኩሉ ሰብ ሰሚዕዎ እዩ፣ ዘይሰምዐ ደኸን ይህሉ? ሓደ ሻዕ ምስ ተወረየ ኣብ ኩሉ ተባጺሑ፣ ኩሉ ሰብ ሰሚዕዎ እንድዩ፣ አበይከ ዘይተወረየሉ ቦታ ሃሊኡ መሲሉኩም ኢኹም? ወሬኡ ንጉድ ጥራይ እዩ እምበር እንታይ ኢልናኸ ኸንደግሞ? ሰሚዕኹ ከም ዘይሰማዕኹ ደኒንካ ምሕላፍ ጥራይ እዩ ዝሓይሽ እምበር፣ ዝድገምዶ ኸይኑ? ስቕ እዩ እምበር ካሊእ መድሓኒት የብሉን።

ወይ ካብ መጀምርታኡ፣ እንካብ ቀደሙ፣ እንተይሰማዕናዮ ከም ቀሬና ደኸን ምሕሸና ነይሩ? ዘይምሰማዕ ይሕሽ ዚበሃል ነገር እንተ ሃሊኡ እዙይ ጥራይ ርኢና አሎና። ብዝኸነ ይኹን ዝሰምዖ ኹሉ ጉድ እናበለ እዩ ዚኸይድ ዘሎ። ዓብይን ቆልዓን እንተይበልካ ሎሚ ነዙ ጉድ ዘይሰምዐ ሓደ ሰብ እኳ አይርከብን። አረ እንኳዕ ሰማዕናዮ፣ እንኳዕ እኳ ደአ እባ ሰማዕናዮ። ክሳዕ ሎሚ ከም ዘይሰማዕናዮኸ እንታይ ኪበሃል ነይሩ እዩ? ከምዘይሰማዕናዮ እማ ኸንደይ ክቁጭጨናን ከናስሓናን ኔሩ እንድዩ፤ እወ ምስማዕና እባ ድአ ጠቐመና! “እንታይ እዩ እተብሃለ” እናበልና ኸብድና ኸበልዐና ኔሩ እዩ። ሰሚዕናስ እንታይዶኸ እሞ ክንውስኸሉ ኔርና ኢና? እንታይ እኳ! ግን ምስምዑስ ድሓን አይኸፍእን፣ ጽቡቕ እዩ።

ሰማዒት እዝኒ ዘላቶ ይሰማዕ። እዝኒ ዘይብሉስ ብሸኡ፣ እቲ እዝኒ እናሃለዎ ዘይሰምዕኸ እንታይ ንበሎ? ናቱዶ አይገድድን? እወ፣ አውራ ዝገደደስ ናቱ ድአ እዩ። “አንታ እስኪ ስቕ ኢልካ እንዶ ሰማዕ!” ኢልካዮ ዘይሰምዕኸ እንታይ ይበሃል? ብዝኸነ ኸይኑ ንኹሉ ሰብ ምንጋር የድሊ፣ “አዋጀ! አዋጀ! ስምዑ!” እናበልካ ካብ ዕዳጋ ናብ ዕዳጋ፣ ካብ ቆላ ናብ ደጋ፣ ካብ ወሰን ባሕሪ ኸሳብ እምባ ምብጽሑ አድላዪ እዩ። ብዝኸነ ኸይኑ መንከ ወረኡ ዘይሰምዐ ሃሊኡ እዩ? መን እሞ እዩ፣ አበይ ገዳምከ አትዩ፣ አበይከ ተሓቢኡ ዝነበረ እዩ ወረኡ ዘይሰምዐ? ሓደ እኳ የሎን።

እዙ ነገር እዙይ መቸም ብዙሕ ዓይነት ሰብ አርእዩናን አሰሚዑናን አሎ። አለው ሰባት ነቱ ወረ ምስ ሰምዑ፤ “እስኪ እንደገና ደጋጊምኩም ንገሩና። ነገሩ፣ ውስጡ-ምስጢሩ ክነስተንትኖን ክነስተማቕርን” ዚብሉ። ደጋጊምካ እንተ ነገርካዮም ግን ይአኸለና ዚበሃል አይፈልጡን፣ ብምሰማዕ ምንም ዘይጸግቡታ እዮም። ሓደ ሻዕ ምስ ሰምዑ ድማ፤ “እስኪ እንደገና ድገመልና!” እዩ ነገርም። ምስ ድገምካሎም “እስኪ እንደገና ሰልሡልና!” እዮም ዚብሉ እምበር ይአኸለና አይፈልጡን። ሰብ ንምድካም ድዩ?

እቱ ወረ ናብ ውሽጢ እዝኖም አትዩ እተሰቐረ አይመስልን፣ ገና ሓድሽ ወረ ከም ዝሰምዑ አምሲሎም እናስተማቑ፣ “ወይ ጉድ! አንታ ከመይ ዝበለ ዝገርም ወረ ኻበይከ መጻ? እስኪ እንደገና ደገምኩም እማ አውርዮልና...” ምባል ደኣ እምበር ነቲ አቐዲሞም ዝሰምዕዎ ነገር ከቶ ዝተረድእዎ አይመስልን። “አይ ሰሚዕኹምዎ እንዲኹም? ክንደይ ሻዕ እሞ ኢና ክንደግሞ እዙ ወረ?” እንተ በልካዮም፤ “ሓደሻዕማ ድገመለይ፣ ክሰምዎ” ይብሉ። እስኪ ክሳዕ ሕዚ እንታይ-እንታይ ከም ዝበልኩ ቃል ንቃል ድገመ-ለይ እንተበልካዮም፣ ነታ ዝነገርካዮም ከየዛነፉ ቃል ንቃል ይወጽዮ፣ ግን ዝተረድእዎ አይመስልን። እዚአቶም እንታይ ይበሃሉ?

እዚአቶም ልክዕ ከም ሓደ ጸድፊ፣ ወይ ዓብዪ ከውሒ-ገደል ነቲ ዝተዛረብካዮ ዚደግም መቓልሕ፣ ወይ ከም እታ ፓሮት እትብሃል ዒፍ ደኣኳ ይመስሉ እምበር ሰብ አይመስሉን። መቓልሕ ልክዕ ነታ ዝበልካዮ ከምዘላታ ይደግማ፣ ግን ነገሩ ተረዲእዎዶ? ሰሚዑስ ምስጢሩ ተሰዊጥዎዶ እልካ ምጥያቕ የድሊ። ንሓደ ዘረባ ሰሚዕኻ ቃል ንቃል ተ-ተ-ተ ወዘተ... ኢልካ ምድጋሙ፣ ውስጡ-ምስጢሩ እንተ ዘይሒዝካዮ፣ እንታይ እሞ ፍረ አለዎ? እዙይ ካብ መቓልሕ ዝሓሸ ሓንቲ እኳ ዋጋ የብሉን፣ ከንቱ እዩ።

ሓድ-ሓደ ሰባት ድማ አለው ንሓንቲ ወረ ምስ ሰምዑ ሃለፍለፍ ዘብል ሕማም ከም ዝሓዙ፣ ወይ ከም ዕቡድ ከልቢ ካብ ሓደ ቦታ ናብ ካልእ ቦታ ሸለው-ለው ኢሎም እናዞሩ ንዝረኹብዎ ሰብ፤ “ሰሚዕኹምዎዶ አንታ እዙ ወረ? ወይ ጉድ! ከምዙይን ከምዙይን እኮ ተባሂሉ፣ ከምዙይ እውን ተገይሩ፣ እ! አይሰማዕኹምን ዲኹም? አበይ ደኣ ነይርኩም? ወረ አምሊጡኩም...” እናበሉ ወረ ምብዛሕን፣ ምንዛሕን ዚሰልጦም አለው። ወረ ዝተወርየት ኩላ ፈጺማ አይተምልጦምን። ዝኸነት ወረ ንምብታን ዚደልዩ ሰባት ድማ ነዞም ከምዙይ ዝበሉ ሰባት ጠባዮም አቐዲሞም ስለ ዝፈልጥዎም ንኺውረ ዚደልዩዎ ነገር ብተሎ ደልዮም ንዐአቶም እዮም ዝነግርዎም። ብድሕሪኡ እቲ ወረ አብዘሎ ብተሎ ተነዚሑ ይባጻሕ።

ኻልኣት ድማ ሓደ ሻዕ ሰሚዖም ነገሩ ይረድእዎ ወይ አይረድእዎ እንድዲ፣ ግን ፈጺሞም ንኸትደግመሎም ዘይደልዩ አለው። “ዝበልኩም ነገሩ ሰሚዕኻዲዶ?” እንትትብሎም፣ “እወ ሰሚዐካ እዮ” ይብሉ። ግን ገና ንኸትደግመሎም እንትትጅምር፤ “አይትድገመለይ እባ፣ ሰሚዐካ እኮ እዮ። ይኣኸለኒ፤ ክንደይሻዕ ኢኻ እትደጋግሞ!” ዚብሉ እውን አለው። እምበኣር ወረኡ ሰሚዖምዎ እዮም ኢልካ ብዛዕብኡ ሓድ-ሓደ ቁም ነገር፣ ነጥቢታት ትሕዝቶኡ እንተ ጠየቐካዮም ግን ባዶ! ሓንቲ እኳ ፈጺሞም ዘይሓዝዎን፣ መልሲ እውን ኪህቡኻ ዘይኸእሉን እዮም። ገና ሰሚዖምዎ ዘይፈልጡ ወረ ከም ዘልዐልካሎም ይመስሉ እሞ ሃህ ኢሎም ይተርፉ።

ካልአት ዓይነት ሰባት ድማ ገና ንክትነግርም እንትትጅምር ዚሃድሙ፣ ወረ ዚበሃል ንምስማዕ ፈጸሞም ዘይደልዩ አለው። “አንታ ስምዑና፣ ካብዙ ወረ እዙይ ሓድ-ሓደ ጠቓሚ ነገር እኮ ይርከብ ይኸውን እዩ፣ ደሓር ጉድ ከይትኹ፣ ንምንታይ ዘይነገርኩምና ከይትብሉ” እንተ በልካ፣ “ድሓን፣ ወሬኹም ይትረፈና፣ ወረ ምስማዕ አይንፈቱን!” ዚብሉ እዮም። ውዒሉ ሓዲሩ ግን ሽግር ምስ በጽሖም እናተጓዩ ይመጹ እሞ፤ “አንታ! ለካ እዙ ነገር እዙይስ ከምዙይ እዩ፣ እንታይ ደኣ አቕዲምኩም ዘይነገርኩሙና?” ይብሉ። “ክንነግረኩም ኢልና ጀሚርና ኔርና፣ ግን ገና አፍና እንትንክፍት ክትሰምዑና አይደሉኹምን። አቢኹምና፣ ‘ወሬኹም አይንደልይን፣ እምቢ! ይትረፈና’ ኢልኩምዶ አይሃደምኩምን?” እንተ በልካዮም፣ “ንሕና እሞ ነገሩ ከምዙይ መዓስ መሲሉና? አይፈለጥናን፣ በሉ እስኪ ደሓን፣ ሕዚ እንደገና ክንሰምዑኩምስ ንገሩና ደኣ!” ይብሉ። እሺ ኢልካ ንምዝራብ እንትትጅምር ግን ልክዕ ከምታ መጀመርታ ጊዜ ዝገበርዋ፤ “...ወይለክ! እዙይ ድዩ ነገሩ? እዙይ እንተ ኹይኑስ ንምስማዕ አይንደልይን፣ ክሉ በሉ፣ ይትረፈና!” እናበሉ መሊሶም ይሃድሙ።

ሓድ-ሓደ ሰባት ድማ ወረ እንትውረ ፍጹም ብፊት-ንፊት ኪሰምዕዎ ዘይደልዩ እዮም። ወረ እንትውረ ካብ ፊት-ንፊትስ ብጎና-ጎኒ፣ ብሕቡእ ንምስማዕ እዮም ዚመርጹ። “ንዑ እንዶ ቕረቡ፣ ኩሉ ክንነግረኩም” አንተ በልካዮም ንምስማዕ ከም ዘይደልዩ ክመስሉ፣ ካብ ቅድሚኻ ርሒቓም ዱር ይኸዱ እሞ ንካለእ ሰብ እንትተውሪ ብድሕሪኻ ሕብእ ኢሎም እዝኖም ዝጸልዉ፣ ወይ ካብ ብድሕሪ ማዕጸ ተጻናዊቶም፣ ወይ ብድሕሪ መጋረጃ ተኸዊሎም ወረ ንምስማዕ ጽን ዚብሉን ዜድህቡን ሰባት ድማ አለው።

ምስማዕ ማለትከ እንታይ እዩ? ጥቕሚኸ አለዎዶ? ንዝኹን ይኹን ነገር ብሓባር ንምግባር አቕዲምካ ስምምዕ የድሊ፣ ናብ ስምምዕ ንምብጻሕ ድማ ምዝራብን፣ ምዝርራብን፣ ምስማዕን ምስምማዕን አድላዩ እዩ። እቲ ዚዛረብ ሰማዒ ዘይብሉ በይኑ ከም ዕቡድ ህትፍ እንተወዓለ እንታይከ እሞ ጥቕሚ አለዎ? እቲ ሰማዒ ድማ ዚዛረብን ሓሳብ ዚገልጽን ሰብ ብዘይብሉ በይኑ ከም ሃማም ከፍ እንተ በለ እንታይ ረብሓ ይረክብ? ተዛራባይን ሰማዓይን ሓቢርም ብሓደ ከፍ፣ ወይ ደው፣ ኢሎም እንተ ዘይተራኸቡን ዘይተዛራረቡን አብ ስምምዕ አይብጻሕን፣ ኩሉ ከንቱ ኹይኑ ማለት እዩ።

ቀደም ብቐልዕትና እንካ አዝግነኒ እንብሎ ጸወታ ነበረና። “እንካ አዝግነኒ” ይብል ሓደ ቐልዓ ንመጀመርታ፣ “ብምንታይ?” ኢሉ ይጥይቕ እቲ ኸልአይ፣ “ብምልቆ!” ይብሎ፣ “እንታይ አለካ ብዓል ምልቆ?” ኢሉ ይጥይቕ፣ “ወጋሕታ ውጻእ ብደርሆ-ነቆ፣ ዘየስተውዓለ ጭንቂ ጨነቐ፣ ወረ ዘምለጠ መዓር ሓነቐ! አውሕስ ንህቢ ትዓዲ!” ይብሎ።

እቱ ካልአይ ድማ ግዲኡ፤ “እንካ አዝግነኒ” ይብል፤ “ብምንታይ?” ኢሉ ይመልስ፤ “ብጭልቻ” ይብሎ፤ “እንታይ አለካ ብዓል ጭልቻ?” ኢሉ ይጥይቅ፤ “አብታ ጥቻኻ ወርሒ ወዲቻ፤ ቅጫኻ ሃባ፤ እንካ መጠቻ፤ ረታዕኹኻ እባ ብዘይ ጠበቻ! አኸሕስ ፈረስ ትዓዲ!” ኢሉ ይረታዕ።

ከምዙይ እናተቻባበልካን ከም ኩዕሾ እናተቋላለብካን ዘረባ ይዝረብ። ብብግደን ብብታራን ንምዝርራብን ንምስምማዕን ደኣ እምበር ክልቲኻ ብሓደ ሻዕ ክትዛረብ እንተ ጀሚርካ መን ተዛራቢ፤ መን ሰማዒ ክኾን? ሓቢርካ ጫው-ጫው ደኣ እምበር አብ ስምምዕን አብ ፍረን አይብጻሕን።

ከም እንካ አዝግነኒ ዝበለ ካልእ ጸወታ ቆልዑ ድማ ሕንቆያ-ሕንቆ እንብሎ ነይሩ። ቀዲሙ ንሓደ ሕቡእ ነገር ዝረአየ ቆልዓ፤ “ሕንቆያ-ሕንቆ!” ኢሉ ጸወታ ይጅምር። እቶም መጻውቱ ቆልዑ ድማ፤ “ሕንቆ!” ኢሎም ብሓደ ቻል ይመልሱሉ። “ጸላም ላሕሚ ዘይረአየ ጸባኣ ይሕነቆ!” ይብሎም። ላዕልን ታሕትን ቆላሕ-መላሕ እናበሉ ጸላም ላሕሚ ንምርካብ ሃሰሰስ ኢሎም ይደልዩ። ዘዝረአያ ቆልዓ “ይሕነቆ!” “ይሕነቆ!” ይብል። እቱ ደልዩ ዘይረኸባ ቆልዓ ምስ ቀበጸ፤ ጎረርኡ ሓዙ፤ “ሓነቆኒ! ሓነቆኒ!” ይብል እሞ እታ ጸላም ላሕሚ ዘላቶ ቦታ ይሕብሩሉ። ንሓደ ወረ እውን ከምኡ እዩ። ሓንቲ ወረ ቐዲሙ ዝሰምዐ፤ “ሕንቆያ-ሕንቆ... ‘ዛ ወረ ‘ዚኣ ዘይሰምዐ ስብቆ ስርናይ ይሕነቆ!” ይብል እሞ ናይታ ወረ ጫፍ የልዕል።

እምብኣር ወግዕና አብዚኣ ኸንድምድም፤ “ወረ ዘምለጠ እዝኒ ቀባሕባሕ፤ ጭቃ ዘልመጸ እምኒ ሸታሕታሕ!” እዩ’ሞ እንተ ንሕናንከ ወረኡ ሰሚዕናዮ ኢና። ሰማዕናዮ እባ ድኣ! ገና ቐደም እንዶ ዝሰማዕናዮ። መአዝከ ሓደ ሻዕ ጥራይ ኮይኑ? ዘጣዕስ ዝገደፍናሉ መሲሉኩም ዲኹም? አይደጊምና፤ ደጋጊምና እንዶ ዝሰማዕናዮ። አንታ እንኳዕ ግዳን ሰማዕናዮ እምበር ወረ ዘይሰምዐስ ስብቆ ስርናይ ይሕነቆ! ከም ዝሕሸሉ፤ ምቕንጫር ጸዕድኡ! አብ ዘለዎ ኾይኑ “ኡይ!” ይበል፤ ብጎደሎ ዕድሉ ድኣ ይሕዘን እምበር ንሕናስ ሓንቲ እንገብር የብልናን። ኩሉ ሰብ ዝሰምዖ ወረኸኸ ከመይ ኢሉ አምለጠ? ናይ እንዳ መን አእዱግዶ ይሕሉ ነይሩ እዩ?

“ሕንቆያ-ሕንቆ!” “ሕንቆ” “ትኩስ ወረ እንተይሰምዐ ዘምለጠ ስብቆ ጸዕዳ ስርናይ ይሕነቆ! ደጎመጽ ወዲ-መጉእ ይውቀጠ፤ ሸመል ጠጣዕሎ ይለምጥጠ፤ ጸውና ቐንጠፍጠፈ ይቕለጠ፤ ዳዕሮ 'ንዳ 'ባ ጉባ ይጽቀጠ!”

ገ/ኢ. ጎርፉ።